

حجة الاسلام والمسلمین
موسوی خوئینی ها

حج، مرجع جهانی مسلمانان

در بحثی از تفسیرهایی که از این آیات

می‌شود، بیشتر به جنبه‌های عبادی حج توجه کرده و آنجا را به عنوان محلی که صرفاً برای عبادت است توجیه نموده‌اند. اما من می‌خواهم با جمع بین این دو آیه نتیجه بگیرم که بعد عبادت هم برای هماهنگ کردن یک حرکت سیاسی توحیدی است.

یک آیه می‌گوید: ما اولین خانهای که برای مردم ساختیم کعبه بوده در اینجا این سؤال پیش می‌آید که برای چه ساختیم؟ برای این ساختیم که بازار عکاظ باشد و مردم بیایند فعالیت اقتصادی بکنند؟ یا اینکه چون اینجا یک منطقه استراتژی بوده ساخته شده است؟ آیه دیگر

کعبه، مرجع جهانی مردم

در آیات مربوط به حج می‌بینیم که محور مردم است و آیات همعاش روی کلمه "ناس" دور می‌زند: "اولین خانهای که برای مردم در روی زمین قرار داده شده، همان خانه کعبه است". قبل از بیت المقدس کعبه قبله موحدین عالم بوده: به دلیل همین آیه که می‌گوید اولین خانهای که ساخته شده کعبه بوده است یعنی قبل از بیت المقدس اینجا برای کسانی که اعتقاد به انبیاء داشتند، مرجع جهانی بوده است. آیه دیگر هم می‌گوید که مرجع مردم کعبه است: "واذ جعلنا البیت مثابة للناس" این خانه را مرجع برای مردم قرار دادیم.

می‌گوید "ما خانه را مرجع و مرکز قرار دادیم". در واقع این آیه جواب می‌دهد که چرا خانه ساخته شد.

عبادت را هر کس در هر کجائی که هست می‌تواند در معبدی که همانجا ساخته شده انجام دهد، یعنی این طور نبوده که برای عبادت مردم جائی نباشد و ساختن مکانی برای آن لازم باشد، بلکه بدین عنوان ساخته شده که در طی سال، هم‌ملیت‌های مختلف، با آهنگ‌های متفاوت به محض اینکه در حرکت توحیدپیشان خواستند منشتت و جدا بشوند، سال به پایان میرسد و به این "بیت" بر می‌گردند، در اثر جدا شدن از همدیگر و فاصله گرفتن، ممکن است در حرکت‌های سیاسی - عبادی-

اقتصادی و اجتماعیان فاصله ایجاد شود که بلافاصله موسم حج فرا می‌رسد و بسا دعوت خداوند به اینجا برمی‌گردند و این فاصله‌های احتمالی را از بین می‌برند .

بعبارتی دیگر می‌خواهم بگویم ساخته شدن این خانه اصالتاً ، برای جهت دادن و آهنگ واحد بخشیدن به حرکت الی‌الله مردم است که بعد سیاسی‌اش منفک از سایر ابعادش نیست منتهی برای محفوظ ماندن این حرکت سیاسی از تباهی و فساد و انحراف ، می‌بایست تم اصلی آن عبادی باشد .

من می‌خواهم این معنی را رد کنم که کعبه برای عبادت ساخته شده و حالا ما به این نکته رسیدیم که از آن استفاده سیاسی بکنیم . مثل اینکه فردی برای زیارت به مشهد برود و بعد فکر کند که خوب است ، صرفاً زیارت نباشد ، تجارتی هم داشته باشیم ! خیر، این طور نیست . اساساً با یک توجه خاص به بعد سیاسی ، این کعبه درست شده اما حرکت سیاسی انبیا (ع) همیشه در پناه معنویت و عبادت بوده و مناسک حج و عبادات آن هم قرار داده شده تا مردم در پناه این حرکت عبادی ، حرکت سیاسی خودشان را انجام بدهند و زیانها و خسارات کنگره‌های احزاب سیاسی را هم نداشته باشند .

امت واحده جهانی ، با امامت حضرت ابراهیم (ع) یک مرجع جهانی لازم داشته و این مرجع جهانی در جایی ساخته شد که

احساسات و تعصبات قومی و قبیله‌ای را هم تحریک نمی‌کند . اگر دقت کنید می‌بینید امروز مکان مرجع سیاسی جهانی ، آمریکا است یعنی سازمان ملل در آمریکا ساخته شده که این حکایت از پیدایش آن بر محور سلطه قدرتهای جهانی دارد و الاجرا آنرا در آمریکا قرار دادند ؟ قطع نظر از این مسئله ، حق و توهم مطرح است . قدرت آمریکا در ایجاد محدودیت برای اعضا هم مطرح است . از باب نمونه می‌بینیم علی‌رغم قوانین سازمان ملل ، آمریکا گاهی اجازه نمی‌دهد که همه اعضای هیئت‌های ایرانی در آنجا شرکت کنند .

اما کعبه در مرکز قدرت سلطه‌گر جهانی ساخته نشده ، و از نظر شرائط جغرافیایی و طبیعی هم نقطه‌ای است که هیچگاه چنین نخواهد شد . شاید اگر امروز کعبه نبود مسلمین فکر می‌کردند کشورهای اسلامی مناسبتری برای ایجاد یک مرکز جهانی اسلامی وجود دارد ، مثلا ایران یا مصر بدلیل قدمت تاریخی و فرهنگی بهتر باشد . و من فکر می‌کنم اگر قرار بود مسلمانان خودشان یک نقطه‌ای را انتخاب کنند ، تنها جایی که به نظرشان هیچ صلاحیت نداشت همانجایی است که کعبه در آن قرار گرفته ! چون مردم با قدرتها بر مبنای قدرت سیاسی یا شرائط طبیعی بهتر تعیین جا می‌کنند . شاید یکی از دلایل تغییر قبله از بیت المقدس به کعبه علاوه بر اولویت آن ، خلاصی مسلمین از سلطه فرهنگی بهود

باشد ، که یهودیها همیشه یک چنین تفوقی را بر مسلمین می‌پنداشتند و میگفتند این قبله و معبد ما است و شما مسلمین نیز به سمت عبادتگاهها جهت گیری می‌کنید . کعبه در نقطه‌ای واقع شده که هیچ جای رفاه و گذران یک زندگی اشرافی نیست ، در حالیکه فلسطین و اورشلیم از بهترین شرایط طبیعی در خاورمیانه برخوردار است و بیشتر توجه مترفین عالم به آنجاست . مسلمین در این مجمع ، و باتکیه بر این کنگره جهانی و با استمداد از قدرتی که در آنجا پیدا می‌شود ، می‌توانند جلو انحرافات را بگیرند .

معرفی و صدور انقلاب :

مسلمین هرچه بیشتر در حج اجتماع کنند ، توجه دنیا به قدرتش افزون می‌گردد . اگر چنین اجتماع وجود نداشت خود مسلمانان هم احساس نمی‌کردند که دارای چه قدرت عظیمی هستند ، حتی با قدرت ارتباطات گسترده کنونی ، مثل مطبوعات و رادیو تلویزیون و وسایل مخابراتی هم نمیتوانستند این عظمت را بفهمند ، اما در حج ایرانی ، پاکستانی ، مصری ، آفریقائی و بهم میرسند و می‌فهمند که همه با هم هم صدا و همکارند که این خود به آنها روحیه می‌دهد و دنیا می‌فهمد که با یک قدرت عظیم مردمی مواجه است و این قدرت می‌تواند اگر انحرافی در بخشی از کشور های اسلامی - در این مسیر الهی - پیدا شد آنرا بکوش مسلمانان برساند .

بهترین شاهد ما ، مسئله پیدایش انقلاب اسلامی ایران در جغرافیای کشور - های اسلامی است که انفجارش از ایران بوده و الاسلامش که جدید نیست حرکتش در همه کشورهای اسلامی جوانه زده اما در ایران رشد بیشتری پیدا کرد و بهار نشست امروز اگر قدرتهای دنیا می‌خواهند صدای ما را خفه کنند تا حرفمان را نزنیم ، و بسا دولت‌های اسلامی نمی‌گذارند حرف ما به

گوش مسلمانان برسد و قبول نمی کنند ، حج بهترین مرکزی است که در آنجا می شود به تمام ملت های اسلامی پیام انقلاب را برسانیم چون این مجمع الهی متکی به تشریح است ، دولتها نمی توانند بر اساس قوانین و مقررات سیاسی ما را از این حق محروم کنند . مثل سازمان ملل نیست که عضویت کشوری پذیرفته و یا رد شود . کنگره ای است که عضویت در آن و یا خروج از آن مبتنی است بر اینکه آیا حرکت ، اسلامی و الهی است یا نه ؟ هیچ کشوری نمی تواند و نباید بگوید من دیگر جزو این کنگره نیستم چون مسلمانان آن کشور تا مسلم اند عضو آن می باشند .

امروز ما با رفتن به حج توطئه های عظیمی را خنثی می کنیم . ما را غیرمسلمان و مجوس معرفی میکنند و اسلام ما را اسلام ساختگی معرفی کرده اند ولی وقتی ایرانیها به آنجا می روند ، مسلمین عالم می بینند که اینها هم مثل خودشان طواف می کنند ، سعی بین صفا و مروه می کنند ، خصوصا با توجه به فتوای امام که تبعیت از اعمال آنها را در وقوف و سایر مناسک لازم دانسته و از انجام عبادتهایی که به شکلی نمایانگر فاصله و جدائی بین مسلمانان ایران و سایر مسلمین بلاد می باشد ، منع فرموده اند ، این برجسبها و توطئه های دشمنان اسلام خنثی می شود .

با شرکت مردم ایران در این مراسم ، تبلیغات دنیا علیه ملت ایران که می گویند آنها انقلاب اسلامی ایران را قبول ندارند و عده ای خاص بر آنها حکومت می کنند ، منتفی می شود و می بینند که مردم از انقلابشان حمایت می کنند و همین سبب انتقال انقلاب به سایر بلاد می شود . اگر حج نبود ما هیچ وسیله نیرومندی در دست نداشتم تا با مسلمین سایر کشورها از نزدیک ملاقات کنیم و به آنها بگوئیم که چه می گوئیم و چه می خواهیم ؟ و این از برکت حج است که مثل سازمانهای بین المللی در قبول یک قدرت نیست تا بر اساسی میال خودش برایش

مقررات وضع کند . البته ما نمی گوئیم مکه مدینه در اختیار حکومت عربستان نباشد ؛ بلکه می خواهیم بگوئیم وقتی مکه و مدینه محل مناسک حج است ، این نمی تواند تابع مقررات خاص دولت عربستان باشد لاقلا باید مسلمین بر آن توافق کرده باشند . مثلا اگر دولت عربستان با اسرائیل موافق بود ، این توافق نمی تواند بر ایام حج حاکم بشود در حالیکه میلیونها مسلمان مخالف اسرائیل اند . با اگر دولت آنجا موافق تجاوز روسیه به افغانستان بود ، آیا مسلمین نباید با این تجاوز مخالفت کنند ؟ - گر چه عربستان به خاطر متابعت از آمریکا مخالف تجاوز روسیه است ؛ تازه آمریکا هم مخالف نیست ، بلکه بر سر این مسئله تائید کرده اند و مخالفت عربستان هم ظاهری است .

اگر چنین باشد مثل سازمان ملل می ماند که تمام اعضای آن به چیزی رأی می دهند و با یک وتوی آمریکا بی ارزش می شود . همانقدر که این محکوم است ، اعمال مقررات دولت سعودی بر حج نیز محکوم است . ما باید کم کم ملت های مسلمان را توجه بدهیم که موافق حج بایستد در اختیار عامه مسلمین باشند تا کنگره عبادی سیاسی حج معنای خودش را پیدا کند .

اگر این محدودیتها نبود ، ما می توانستیم گذشته از تماس های فردی و گروهی و احیانا راهپیمایی ، انقلاب ایران و اصول آنرا به بحث بگذاریم و با شنیدن دیگر کشورها هم بطور جدی در این بحث شرکت و

تصمیم گیری کنند ، در نتیجه حرکت اسلامی سرعت به سایر کشورها هم نفوذ می کرد . اما علی رغم محدودیتها بخاطر ساخت الهی حج مثل نور نفوذ می کند و سرعت هم دارد و صد درصد نمی توانند جلوییش را بگیرند .

وقتی مردم سایر کشورهای اسلامی از زبان مردم ایران مسئله رهبری و خصوصیات آن و عشق و علاقه و ایمان مردم بهره را بشنوند ، خود بخود در ذهن آنان مسئله رهبری و امامت صدر اسلام تجدید می شود که به تعبیر (ص) چگونه رهبر سیاسی مردم بود . مردم می بینند که در حج همان رهبران سیاسی ایران ، رهبران دینی آنان نیز هستند . همانها که اینجا مسائل شرعی را می گویند سیاست گزاران جمهوری اسلامی می باشند

بررسی عدالت اقتصادی در حج :

باز به آیات تشریح مراجعه می کنیم :

" جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْيَتَبَتِ الْحَرَامَ " " قِيَامًا لِلنَّاسِ "

گویا اگر کعبه نبود ، امت اسلامی استواری و قوام خودش را پیدا نمی کرد . خداوند ، کعبه را پایه و ستون و رکن مردم قرار داد . و این قوام با انسجام و هماهنگی هر چه بیشتر و از بین بردن اختلافها و فاصله ها همراه می باشد . وقتی مسائل سیاسی ملتها در حج مطرح می شود نمیتواند بقیه در صفحه ۲۹

فرستادگان قریش

مهاجران در حبشه سکونت کرده و دور از آنهمه آزار و شکنجه‌ای که در مکه بچرم پذیرفتن حق و ایمان بخدا و پیغمبر او میدیدند زندگی آرام و بی سر و صدائی را در محیطی امن شروع کردند، اگر چه هجرت از وطن مالوف و دست کشیدن از خانه و زندگی و کسب و کار برای آنها دشوار و سخت بود ولی در برابر آنهمه آزار و شکنجه و ناسزا و تمسخر و محرومیت‌های دیگری که در مکه داشتند این سختیها حساب نمی‌آمد تا چه رسد که آنها را غمناک و متأثر سازد.

از آنسو مشرکین مکه که از ماجرا مطلع شده و دیدند مسلمانان از جنگالشان فرار کرده و در حبشه بخوشی و آسایش بسر می‌برند در صدد برآمدند تا بهتر ترتیبی شده بلکه بتوانند آنها را بمکه بازگردانده و بدین ترتیب از مهاجرت افراد دیگر جلوگیری کرده و ضمناً از انتشار اسلام بسایر نقاط و کشورها - که از آن بیمناک بودند - ممانعت بعمل آورند.

دنباله حج

جدای از مسائل مادی و اقتصادی آنها شاید، اینکه الان مطرح نمی‌شود به خاطر آنست که حج، معنی و مفهوم واقعی اش را در بین مسلمانان نیافته است، و الاچطور ممکن است که دخاثر کشورهای اسلامی به این شیوه کنونی غارت شود و مسلمانان در این اجتماع از آن بگذرند و مطرحش نکنند؟! امروز اگر حج واقعی برگزار می‌شود، نمی‌توانست مسئله نفت مطرح نشود، که صهیونیستها به کشورهای اسلامی تجاوز کنند و آمریکا هم پشتیبانی کند، اما خود دولت عربستان بزرگترین تامین کننده منابع سوختی آمریکا و سایر دول اروپایی باشد! در حالی که بسیاری از کشورهای اسلامی آسیائی و آفریقائی با فقردست

بهمین منظور انجمنی تشکیل داده و قرار شد دو نفر را به نمایندگی از طرف خود بنزد نجاشی بفرستند و هدایائی هم در نظر گرفتند که بهمراه آندو برای وی ارسال دارند و از او بخواهند افراد مزبور راهرچه زودتر بمکه باز گردانند.

این دو نفری را که انتخاب کردند یکی عمرو بن عاص و دیگری عماره بن ولید بود، عمرو بن عاص به زیرکی و سخنوری معروف بود و عماره بن ولید یکی از رشیدترین و زیباترین جوانان مکه و شخص شاعر و جنگجوی بود، (۲) و چون خواستند حرکت کنند عمرو بن عاص همسر خود را نیز با خود برد - و شاید هم روی درخواست خود آن زن، عمرو بن عاص او را بهمراه خود برد اینان به جده آمده و چون سوار کشتی شدند مقداری شراب آشامیدند و در حال سستی عماره بعمرو بن عاص گفت: به زنت بگو مرا ببوسد، عمرو عاص از اینکار خود - داری کرد، و عماره نیز در صدد برآمد تا عمرو عاص را بدریا انداخته غرق کند و با همسر او در آمیزد، و بدین منظور هنگامی که عمرو عاص بی‌خبر از منظور او بکنار کشتی آمده بود و امواج دریا را تماشا میکرد از

بگریبان باشند. ایران هم نمی‌تواند در این کنگره شرکت کند و مشکلات اقتصادی مسلمین را مطرح نکند.

ای حج برای ثروتمندان است؟

از آیات حج که منکی به "ناس" (مردم) است چنین می‌شود استفاده کرد که برخلاف عرف موجود در ذهن جامعه که گمان می‌کنند حج عبادت اغنیا است، حج عبادت "مردم" است. و این بدین دلیل بوده که دائماً در مورد حج به شکی برخورد شده که امکان آن برای طبقات پائین‌تر کمتر وجود داشته است. و حالا هم سال به سال دارند به شکی حرکت می‌کنند تا آنهایی که از امکانات مادی بیشتر برخوردارند، بروند.

پشت سر او را حرکت داد و بدریا انداخت ولی عمرو عاص با چابکی خود را بطنباب کشتی آویزان کرد و بمک کارکنان کشتی و مسافران دیگر خود را از سقوط در دریا نجات داد - و هیچ بعید نیست تمام این جریانات طبق نقشه همان زن و دسیسهای که او داشته و عماره را به اجرای آن وادار کرده انجام شده باشد - و بهر ترتیب که بود عمرو عاص نجات یافت ولی روی زیرکی و سیاستی که داشت این جریان را حمل بر شوخی کرده و چنانچه عماره مدعی شده بود که غرضی جز شوخی نداشتم عمر و عاص با خنده ماجرا را برگزار کرد اما کینه او رادر دل گرفت تا در فرصت مناسبی این عمل او را تلافی کند.

دنباله دارد

۱ - گویند: پادشاه حبشه در آنزمان مردی بود بنام "اصحه" که در توارسوخ بعنوان نجاشی - لقب پادشاهان حبشه - از او نام برده‌اند.

۲ - در سیره* ابن هشام بجای عماره عبدالله بن ابی ربیع را ذکر کرده ولی ما از تفسیر مجمع و تاریخ یعقوبی و کتابهای دیگر نقل کردیم.

با الهام از این آیات می‌توان گفت که سازماندهی حج باید بگونه‌ای باشد که توده‌های طبیبونی مردم بیشتر موفق به شرکت در این مراسم بشوند، زیرا این اجتماع برخلاف همه اجتماعات عظیم سیاسی دنیا، اجتماع خود مردم است، نه اجتماع فتر مرفه. لذا سازماندهی حج باید به سمت ترغیب مردم به برگزاری مراسم حج با سادگی و رفاه کمتر، حرکت کند. نه اینکه کاروانهای حج مثل شرکت‌های تولیدی در عرضه رفاه یعنی هتل‌ها و مسافرخانه‌های بسیار مجهز همراه با غذاها و میوه‌های خوب و فراوان به رقابت برخیزند چنانکه متأسفانه در رژیم گذشته حتی سالهای گذشته شاهد آن بودیم.

والسلام